

NTAKK NACIONALINĖ
TABAKO IR ALKOHOLIO
KONTROLĖS KOALICIJA

dometra

paramos fondas
RIGRA
support foundation

TARP / TEISTŲ ASMENŲ
REINTEGRACIJOS
PRADŽIA

↑ ↑ Lietuvos
žmogaus
teisių
centras

KREIPIMASIS Į LR SEIMO NARIUS DĖL ATSAKINGOS NARKOTIKŲ POLITIKOS FORMAVIMO LIETUVOJE

2017-12-12, Vilnius

Gerbiamieji Lietuvos Respublikos Seimo nariai,

Mes, žemiau pasirašiusios organizacijos, veikiančios žmogaus teisių, visuomenės sveikatos, pilietinės advokacijos bei skurdo mažinimo srityse, pasisakome už Lietuvos narkotikų politikos pokyčius, orientuotus į asmens ir visuomenės sveikatą ir saugumą. Šiandien Lietuvoje asmenys už narkotinių medžiagų vartojimą ir turėjimą savo reikmėms yra baudžiami, o ne nukreipiami į pagalbą. Nuo 2017 m. sausio 1 d. Lietuva žengė dar vieną žingsnį atgal – narkotinių medžiagų turėjimas savo reikmėms be tikslo platinti tapo baudžiamas tik pagal Baudžiamąjį kodeksą. Baudžiamasis persekiojimas nepasiekia šiai poveikio priemonei keliamo tikslo – keisti vartojančio asmens elgesį. Priešingai, remdamosi mokslo įrodymais Jungtinių Tautų ir Pasaulio sveikatos organizacija teigia, kad toks kriminalizavimas sukelia rimtų neigiamų pasekmių asmeniui, sveikatai bei visuomenei, o valstybei (mokesčių mokėtojams) betikslis baudžiamasis persekiojimas brangiai kainuoja. Reiškiame susirūpinimą dėl priimtų politinių sprendimų, kurie buvo nukreipti į asmenų baudžiamąjį persekiojimą ir įkalinimą už nedidelio kiekio narkotinių ir psichotropinių medžiagų turėjimą be tikslo platinti.

Palaikome ir raginame Jus balsuoti už šių metų gruodžio 14 d. LR Seime svarstomus įstatymų projektus, kurie sprendžia šią problemą:

1. Administracinių nusižengimų kodekso 71 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas, Reg. Nr. XIIIIP-247(3);
2. Baudžiamojo kodekso 199, 259 ir 260 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas, Reg. Nr. XIIIIP-437(2).

Įsigaliojus minėtiems įstatymams, būtų sukurtos prielaidos labiau subalansuotai narkotikų politikai Lietuvoje ir atsisakyta itin visuomenei žalingo narkotikus vartojančių asmenų

perteklinio kriminalizavimo. Asmeniui už nedidelio kiekio narkotinių medžiagų disponavimą savo reikmėms būtų taikoma ne baudžiamoji, o administracinė atsakomybė. Administracinių nusižengimų kodekse taip pat yra numatyta į elgesio keitimą orientuota administracinio poveikio priemonė – įpareigojimas dalyvauti alkoholizmo ir narkomanijos prevencijos, ankstyvosios intervencijos, sveikatos priežiūros, resocializacijos, bendravimo su vaikais tobulinimo, smurtinio elgesio keitimo ar kitose programose (kursuose). Nors įpareigojimas dalyvauti šiose programose yra tik viena iš reikalingų priemonių narkomanijos problemoms spręsti, toks pakeitimas visgi sudarytų palankesnes sąlygas padėti žmogui ir visuomenei mokslu pagrįstais būdais. Vis daugiau mokslo tyrimų rodo, kad siekiant mažinti vartojimą ir rūpinantis asmens bei visuomenės sveikata, veiksmingiausios yra ne baudžiamosios, o į sveikatą nukreiptos intervencijos.

Lietuvoje akivaizdžiai trūksta nuoseklios sveikatos priežiūros, psichologinės ir socialinės pagalbos narkotikų vartotojams, daugiausiai pastangų valstybė nukreipia į teisinių ir baudžiamųjų priemonių griežtinimą. Tai neatitinka JT ir PSO rekomendacijų vykdyti subalansuotą narkotikų kontrolės politiką, kurioje svarbią dalį užimtų visuomenės sveikatos principais grindžiamos priemonės. Jungtinės Tautos bei Pasaulio sveikatos organizacija 2017 m. birželio 27 d. išleido bendrą pareiškimą¹ dėl diskriminacijos panaikinimo sveikatos priežiūroje, kuriame Lietuva yra raginama peržiūrėti ir panaikinti baudžiamuosius įstatymus, kurie kriminalizuoja narkotinių medžiagų vartojimą arba jų turėjimą be tikslo platinti, nes kriminalizavimas turi rimtų neigiamų pasekmių visuomenės sveikatai.

Nevyriausybinių organizacijų ragina politikus atkreipti dėmesį į šiuos argumentus bei priimti atsakomybę formuojant į žmogaus sveikatą orientuotą ir subalansuotą narkotikų politiką Lietuvoje.

Kreipimąsi iniciavo:

Koalicija „Galiu gyventi“ direktorė

Jurgita Poškevičiūtė

Kreipimąsi oficialiai palaiko:

1. Lietuvos žmogaus teisių centras
2. Nacionalinė tabako ir alkoholio kontrolės koalicija
3. Žmogaus teisių stebėjimo institutas
4. VšĮ „Psichikos sveikatos perspektyvos“
5. ŽIV ir AIDS paveiktų moterų bei jų artimųjų asociacija „Demetra“
6. Paramos fondas „RIGRA“
7. Tolerantiško jaunimo asociacija
8. LPF „Gyvenimo vartai“
9. Anykščių moterų užimtumo ir informacijos centras
10. VšĮ „Teistų asmenų reintegracijos pradžia“
11. VšĮ „SOPA“
12. Lietuvos medicinos studentų asociacija

¹ Joint United Nations statement on ending discrimination in health care settings. <http://www.who.int/mediacentre/news/statements/2017/discrimination-in-health-care/en/>